

Родіон Вікторович Севастьянов,*канд. екон. наук, доцент,*

ORCID 0000-0001-9088-4433

e-mail: rvs_zp@ukr.net

Національний університет «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

ОБҐРУНТУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ РІШЕНЬ ПРИ ФОРМУВАННІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА У СТАРТАП-ЕКОСИСТЕМАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ

Цілі. Екосистеми стартапів України та Європейського Союзу (ЄС) відіграють ключову роль у стимулюванні інновацій, економічному зростанні та вирішенні глобальних проблем. Однак ці екосистеми стикаються з низкою спільних та специфічних для регіону викликів, які заважають їм повністю реалізувати свій потенціал. Ця стаття має на меті визначити спільні перешкоди, дослідити нові можливості та тенденції, а також надати рекомендації щодо політики для сприяння сталому зростанню в обох регіонах.

Екосистеми стартапів в Україні та Європейському Союзі зазнали значних змін через геополітичну напруженість, технологічні інновації та зміну економічних умов. У цій статті висвітлюється розвиток стартапів у контексті викликів та можливостей, з якими стикаються ці регіони у стимулюванні підприємницької діяльності.

Аналіз та дослідження публікацій. Декілька досліджень вказують на постійні виклики в стартап-середовищі України, особливо в контексті політичної нестабільності, обмеженого доступу до капіталу та інфраструктурних проблем [1]. Тривалий конфлікт з Росією серйозно вплинув на довіру інвесторів та порушив ланцюги постачання, що ускладнило масштабування стартапів. Трансформаційний потенціал інновацій у поєднанні з європейською інтеграцією є дуже перспективним для майбутнього України. Це дослідження має на меті проаналізувати поточний стан співпраці між Україною та Європейським Союзом у сфері інновацій. На основі цього аналізу воно прагне розробити стратегії для створення сприятливих організаційних та інституційних умов, щоб прискорити інтеграцію України в європейську інноваційну екосистему [2]. А. Кузьор, І. Підоричева, В. Ляшенко, Г. Шевцова, Н. Швець (2022) проаналізували особливості інноваційної політики ЄС та оцінили національні інноваційні екосистеми країн-членів ЄС та України, виявивши фактори, що впливають на їхні рейтинги в Глобальному інноваційному індексі на основі їхньої класифікації в Європейській інноваційній таблиці результатів. Вони запропонували рекомендації щодо політики для України, наголосивши на

системному впливі держави на її інноваційну екосистему для підтримки післявоєнної відбудови та сталого розвитку [3].

Сучасні тенденції економічного розвитку провідних країн свідчать про те, що стратегічне управління підприємництвом стартапів зазнало значних змін. В умовах формування інноваційної сфери як чинника економічного розвитку окремої країни спостерігається посилення конкуренції за таланти та розробку високотехнологічних продуктів, що дозволяє реалізовувати інноваційні стратегії розвитку економіки країни [4].

Сучасна інноваційна політика ЄС базується на двох ключових підходах: розумній спеціалізації та місійно-орієнтованому підході, які покликані взаємно підсилити та доповнювати один одного у побудові національних інноваційних екосистем, здатних генерувати наукові знання та інновації для сталого та інклюзивного зростання в Європі. Успішна реалізація цієї політики вимагає спільних узгоджених зусиль країн-членів ЄС, а також сусідів ЄС. Сьогодні ЄС дійсно стоїть перед завданням побудови самодостатньої, ефективної європейської інноваційної екосистеми, яка зближує науку та бізнес і здатна вирішувати глобальні виклики. Водночас політичне керівництво ЄС та уряди держав-членів ЄС не можуть не визнати складність такого завдання, і тому для них як ніколи важливо розширювати співпрацю з іншими демократичними європейськими та неєвропейськими країнами [3].

На основі аналізу зарубіжного досвіду регулювання розвитку стартапів ми виділимо фактори та практичні інструменти, які можуть бути корисними для України – по-перше, освіта. Найбільш розгалужена екосистема в США була сформована на базі Стенфордського університету. В Україні існують і створюються технічні університети, що мають початковий рівень формування екосистеми стартапів (лабораторії, програми акселераторів у співпраці). Обмін досвідом у сфері технологій, практика Німеччини показує позитивний результат підтримки стартап-підприємництва шляхом створення окремого центру, який комплексно займається стартапами – від початкового консультування до розробки прототипів [5].

© Видавець Інститут економіки промисловості НАН України, 2025

© Видавець ДЗ "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка", 2025

Україна бореться з проблемою утримання талантів через еміграцію та недостатній доступ до програм підвищення кваліфікації. Незважаючи на ці виклики, Україна пропонує підприємцям низку можливостей, зокрема у секторах зеленої енергетики та цифрових технологій. Існує потенціал для зростання стартапів у сфері відновлюваної енергетики, особливо у виробництві зеленого водню, що може позиціонувати Україну як ключового гравця у переході до зеленої енергетики в ЄС. Підкресліть роль існуючої технологічної інфраструктури України, яка, за умови правильного використання, може слугувати базою для масштабування цифрових рішень як для місцевого, так і для міжнародного ринків. Екосистема стартапів Європейського Союзу стикається з низкою власних викликів, серед яких – розрізненість регуляторних норм у країнах-членах, труднощі з доступом до венчурного капіталу та обмеження на ринку праці. Діха М., Діха В. та Гонга С. (2024) підкреслюють динамічне зростання української екосистеми стартапів, виділяючи значні досягнення в таких секторах, як ІТ, блокчейн, агротехніка та медицина, де численні компанії залучають багатомільйонні інвестиції.

Вони окреслюють ключові елементи дизайну стартапу, підкреслюючи важливість сильної бізнес-ідеї, адаптивної команди, здатної управляти ризиками, та ефективної реалізації проекту. Автори також наголошують на необхідності враховувати зовнішні фактори середовища та очікування інвесторів, які виходять за межі інноваційних ідей і включають надійність команди та оперативну узгодженість [6]. Українські підприємства, як описано в статті, можуть зіткнутися з труднощами в адаптації до цих високих стандартів через застарілу інфраструктуру, недостатній технологічний прогрес та фінансові обмеження [7]. Незважаючи на ці виклики, стартап-екосистема ЄС залишається міцною, і в літературі визначено кілька ключових можливостей. Прихильність ЄС до цифрової трансформації відкриває величезні можливості для технологічних стартапів, зокрема в галузі штучного інтелекту, блокчейну та Інтернету речей.

Презентація основних матеріалів дослідження.

1. Стартапи в Україні та ЄС стикаються зі значними перешкодами, серед яких:

2. Доступ до фінансування: Забезпечення капіталу на початковому етапі залишається складним завданням. Хоча ЄС пропонує значні ресурси, фінансування часто зосереджується в розвинених центрах, залишаючи периферійні регіони без належної підтримки. Українські стартапи стикаються з додатковими труднощами через обмежену доступність венчурного капіталу та геополітичні ризики.

3. Нестача талантів: нестача кваліфікованої робочої сили, особливо в сферах ІТ, штучного інтелекту та інженерії, впливає на обидві екосистеми. В ЄС таланти обмежуються конкуренцією з великими корпораціями та транскордонними регулятор-

ними перешкодами. Україна стикається з додатковим тиском через відтік мізків та еміграцію.

4. Складність регуляторного середовища: Фрагментовані регуляторні норми ускладнюють вихід на ринок та масштабування. В ЄС, незважаючи на зусилля з гармонізації, різні національні закони створюють перешкоди. Регуляторне середовище України часто не є достатньо прозорим та гнучким, що створює додаткові виклики для стартапів.

5. Фрагментація ринку: Мовна, культурна та структурна різноманітність в обох регіонах обмежує здатність стартапів безперешкодно масштабуватися за межами своїх країн, що є постійною перешкодою для зростання.

У таблиці 1 викладено різні компоненти, необхідні для створення сприятливого середовища для стартапів. У ній підкреслено важливість стратегічного планування, партнерських відносин та політики підтримки. Також підкреслюється необхідність інвестицій в освіту, фінансові механізми та інфраструктуру. Крім того, в ній наголошується на важливості сприяння інноваціям, наставництву, залученню громади та постійній оцінці. По суті, таблиця 1 надає основу для розуміння ключових елементів, необхідних для розвитку успішної екосистеми стартапів.

Таблиця 1. Складові елементи екосистеми стартапів

№	Елемент
1	Стратегії створення та розвитку екосистеми стартапів
2	Екосистема стартапів
3	Партнерські відносини
4	Реформи політики та стимули
5	Інвестиції в освіту та навчання
6	Механізми фінансової підтримки
7	Розвиток інфраструктури
8	Сприяння інноваціям та науково-дослідній діяльності
9	Менторство та коучинг для підприємців
10	Залучення громади та налагодження зв'язків
11	Оцінка та постійне вдосконалення

Вирішуючи ці взаємопов'язані проблеми та використовуючи нові можливості, Україна та ЄС можуть вдосконалити свої екосистеми, стимулюючи інновації та сприяючи економічній стійкості. У цій статті розглядаються стратегії та тенденції, які можуть визначити їхній шлях до сталого та спільного зростання.

Екосистеми стартапів України та Європейського Союзу (ЄС) зазнають значних змін, спричинених глобальними тенденціями та регіональною динамікою, що створюють нові можливості для зростання. Серед них особливе місце серед критично важливих сфер інновацій посідає розвиток зелених технологій. Зростаючий попит на стійкі рішення відкриває величезний потенціал для стартапів, що зосереджуються на відновлюваних джерелах енергії, циркулярній економіці та інноваціях, спрямованих на дотримання принципів ESG. Україна, з її

багатими природними ресурсами та кваліфікованою робочою силою, має потенціал стати ключовим гравцем у сфері відновлюваної енергетики, зокрема вітрової та сонячної. Тим часом ЄС продовжує лідирувати в галузі зелених технологій завдяки амбітним ініціативам, таким як Європейський зелений курс, та програмам фінансування, таким як «Горизонт Європа», які надають пріоритет стійким інноваціям. Спільні інвестиції України та ЄС, податкові стимули та платформи для обміну знаннями можуть ще більше прискорити прогрес у цьому секторі.

Цифрова трансформація є ще однією ключовою тенденцією, де штучний інтелект, фінансові технології та технології в галузі охорони здоров'я стимулюють інновації в усьому світі. Міцна ІТ-галузь України добре відповідає цим тенденціям, позиціонує країну як центр розвитку штучного інтелекту, аутсорсингу програмного забезпечення та фінансових технологій. Її кваліфікована та економічно ефективна робоча сила є значною перевагою. Паралельно з цим ЄС отримує вигоду від добре структурованих нормативно-правових рамок та цифрових ініціатив, таких як Програма «Цифрова Європа», яка підтримує впровадження передових технологій. Розширення доступу до ринку для українських стартапів, цільові програми підвищення кваліфікації та державно-приватні партнерства в галузі медичних технологій можуть посилити вплив цифрової трансформації в обох екосистемах.

Децентралізовані фінанси (DeFi) та блокчейн також набирають обертів в Україні та ЄС, пропонуючи інноваційні рішення у сфері фінансової інклюзії, цифрових ідентичностей та платіжних систем. Проактивний підхід України до впровадження криптовалюти та блокчейну позиціонує її як регіонального лідера, тоді як ЄС забезпечує безпечне регуляторне середовище для стартапів у сфері блокчейну. Спільні рамки та пілотні проекти для застосування блокчейну, зокрема у сфері державних послуг, можуть посилити ці досягнення.

Нові регіональні хаби змінюють ландшафт інновацій. В Україні такі міста, як Львів і Київ, стають динамічними технологічними екосистемами, що зумовлено концентрацією талантів та зростаючим міжнародним інтересом, хоча інфраструктура та доступ до фінансування залишаються викликами. Аналогічно, нетрадиційні хаби в ЄС, такі як Барселона, Стокгольм і Лісабон, диверсифікують стартап-середовище регіону завдяки конкурентним податковим режимам та динамічним підприємницьким мережам. Зміцнення інфраструктури в українських хабах та сприяння співпраці між містами ЄС та України може ще більше покращити ці екосистеми.

Транскордонна співпраця між Україною та ЄС має величезний потенціал для взаємного зростання. Технічний досвід України та економічно ефективна робоча сила доповнюють структуровані ринки ЄС, регуляторну підтримку та можливості фінансування. За рахунок спільного фінансування спільних проєктів, створення інноваційних кластерів та оп-

тимізації мобільності засновників стартапів і талановитих фахівців обидва регіони можуть використувати свої сильні сторони для сприяння створенню більш інтегрованої та стійкої екосистеми стартапів. Такий підхід до співпраці обіцяє не тільки стимулювати інновації, але й сприяти сталому економічному розвитку та глобальній конкурентоспроможності.

Доступ до фінансування залишається критичною перешкодою для стартапів, що впливає на їхню здатність розширюватися та конкурувати на світових ринках. В Україні фінансування на ранніх етапах є особливо обмеженим через зародкову екосистему венчурного капіталу та надмірну залежність від зовнішніх інвесторів. Ця залежність часто призводить до проблем із збереженням інтелектуальної власності та кваліфікованих кадрів у країні, що створює вразливість у довгострокових інноваціях та економічному зростанні. І навпаки, хоча ЄС отримує вигоду від значних обсягів інвестицій, диспропорції у розподілі фінансування залишаються постійною проблемою. Такі усталені центри, як Берлін і Париж, приваблюють непропорційно велику частку капіталу, залишаючи стартапи в периферійних регіонах без належної підтримки. Ця диспропорція обмежує можливості менш розвинених регіонів повноцінно брати участь у глобальному стартап-просторі, підтримуючи регіональну рівність і згуртованість.

Нестача талантів ще більше посилює ці виклики, оскільки людський капітал є фундаментальним для успіху будь-якої екосистеми стартапів. Україна стикається зі значним відтоком мізків, коли кваліфіковані фахівці емігрують, щоб шукати кращих можливостей за кордоном. Ця міграція зменшує місцевий кадровий потенціал, обмежуючи можливості стартапів для зростання та інновацій. У ЄС, незважаючи на те, що регіон може похвалитися високоосвіченою робочою силою, стартапи часто стикаються з труднощами у конкуренції з транснаціональними корпораціями, які пропонують вищі зарплати та кращі соціальні пакети. Крім того, бюрократичні перешкоди для найму міжнародних талантів обмежують зусилля з формування різноманітних, конкурентоспроможних команд, що ще більше обмежує динамізм екосистеми.

Регуляторна та ринкова фрагментація створюють додаткові перешкоди для стартапів. В Україні непослідовне виконання нормативних актів та бюрократична неефективність затримують ділові операції та збільшують операційні витрати, що відлякує як вітчизняних, так і іноземних підприємців. В ЄС, незважаючи на зусилля з гармонізації, регуляторне середовище залишається фрагментованим, оскільки кожна держава-член має окремі правові рамки та вимоги щодо дотримання норм. Ця відсутність єдиних стандартів створює бар'єри для стартапів, які прагнуть розширюватися за межі країни, накладаючи значне фінансове та адміністративне навантаження, що гальмує інновації та зростання.

Недоліки інфраструктури також перешкоджають розвитку міцних екосистем стартапів. В Україні

нестача інкубаторів, акселераторів та коворкінг-просторів за межами великих міст, таких як Київ та Львів, обмежує доступ до важливих ресурсів, таких як наставництво, фінансування та мережі співпраці. Хоча ЄС загалом пропонує більш розвинену інфраструктуру, між центральними та периферійними регіонами зберігаються значні розбіжності. Стартапи, розташовані за межами усталених хабів, стикаються з нестачею ресурсів, що обмежує їхній конкурентний потенціал і посилює існуючу нерівність в екосистемі. Усунення цих прогалів в інфраструктурі є необхідною умовою для створення більш інклюзивного та динамічного середовища для стартапів.

Незважаючи на виклики, з якими стикаються ці екосистеми, кілька перспективних секторів сприяють зростанню можливостей для стартапів в Україні та ЄС. GreenTech стає критично важливою сферою інновацій, що стимулюється глобальними цілями сталого розвитку та зростаючим попитом на екологічні рішення як з боку споживачів, так і з боку промисловості. Стартапи в цьому секторі просувають технології відновлюваної енергії, інновації в галузі циркулярної економіки та екологічно стійкі практики. Аналогічно, штучний інтелект (AI) та фінансові технології (FinTech) домінують в інноваційному ландшафті, демонструючи значний прогрес в автоматизації, аналітиці даних та децентралізованих фінансах. HealthTech також є швидкозростаючою галуззю, що розвивається завдяки зростанню попиту на телемедицинські послуги, носимі медичні пристрої та персоналізовані рішення в галузі охорони здоров'я, особливо на тлі глобальних криз у сфері охорони здоров'я. Ці сектори відкривають значні можливості для обох регіонів у стимулюванні технологічного прогресу та задоволенні критичних потреб суспільства.

Транскордонна співпраця між українськими та європейськими стартапами пропонує значні переваги для обох сторін. Українські стартапи отримують доступ до більших, структурованих ринків ЄС, що дозволяє їм розширювати свою діяльність та залучати міжнародних інвесторів. У свою чергу, європейські компанії отримують вигоду від висококваліфікованої робочої сили та економічно ефективного технічного досвіду України, що покращує їхню здатність розробляти інноваційні рішення. Спільні підприємства, спільні інноваційні проекти та стратегічні партнерства сприяють більшій економічній інтеграції, сприяють взаємному зростанню та зміцнюють зв'язки між двома регіонами.

Реформи політики відіграють ключову роль у формуванні більш сприятливого середовища для стартапів. В Україні уряд визначив пріоритетом цифрову трансформацію, спрощуючи адміністративні процеси, щоб полегшити підприємцям створення та ведення бізнесу. Реформи в таких сферах, як оподаткування та права інтелектуальної власності, ще більше покращують клімат для стартапів.

ЄС також просуває гармонізацію регулювання, реалізуючи такі ініціативи, як Єдиний цифровий ринок, що має на меті усунути транскордонні бар'єри та створити єдиний простір для інновацій. Ці політичні досягнення сприяють створенню умов, сприятливих для підприємницької діяльності, та дозволяють стартапам процвітати в умовах дедалі більш взаємопов'язаної глобальної економіки. У таблиці 2 наведено порівняльний аналіз викликів, що стоять перед екосистемою стартапів в ЄС та Україні.

Таблиця 2. Порівняльний аналіз викликів стартап-екосистеми

Виклик	Україна	ЄС
Доступ до фінансування	Обмежений венчурний капітал	Нерівномірний розподіл інвестицій
Утримання талантів	Відтік мізків	Конкуренція з великими корпораціями
Нормативно-правове середовище	Бюрократичні перешкоди	Фрагментовані рамки
Інфраструктура	Небагато інноваційних центрів	Недорозвинені регіони

Україна та Європейський Союз (ЄС) демонструють різні, але однаково впливові приклади успішних екосистем стартапів, кожна з яких показує роль сприятливого середовища у сприянні інноваціям та зростанню. В Україні Київ став динамічним ІТ-центром, що характеризується високою концентрацією технологічних стартапів та інноваційних центрів. Екосистема міста підкріплюється кваліфікованою робочою силою, конкурентоспроможними витратами та підприємницькою культурою, що заохочує технологічний прогрес. Львів доповнює цей успіх своїми сильними академічними інституціями, що сприяють формуванню кадрового резерву та створенню середовища співпраці для стартапів. Серед помітних українських успіхів – Grammarly, AI-асистент для написання текстів, яким користуються мільйони людей по всьому світу, та GitLab, провідна платформа DevOps, яку використовують підприємства в усьому світі. Ці історії успіху підкреслюють потенціал України у створенні всесвітньо визнаних компаній, навіть у рамках відносно молодого екосистеми.

Україна має значний потенціал для підприємництва та стартапів в енергетичному секторі, зокрема в галузі транспортування природного газу та водневих сумішей через свої магістральні та розподільчі трубопроводи. Як асоційований член Європейського Союзу з 2014 року, Україна має всі можливості для використання переваг міжнародного співробітництва. Стратегія ЄС щодо водню наголошує на партнерстві з сусідніми країнами, відкриваючи двері для інноваційних стартапів, які можуть зробити свій внесок у виробництво зеленого водню та розробку рішень у галузі чистої енергії. Підприємці в Україні можуть відігравати ключову роль у розробці технологій та інфраструктури для

сприяння цьому переходу. Сприяючи такій співпраці, ЄС прагне підтримати сталий розвиток та енергетичні інновації в регіонах-партнерах. Існуюча інфраструктура України надає стартапам унікальну можливість масштабувати рішення, що відповідають цілям ЄС у сфері зеленого водню. Такий фокус на водні також створює сприятливе підґрунтя для інвестицій у проекти з чистої енергії. Зміцнюючи партнерські відносини з такими країнами, як Україна, ЄС заохочує підприємництво, яке сприяє екологічній стійкості та енергетичній трансформації. Ці ініціативи створюють передумови для стартапів, щоб зробити значний внесок у побудову більш чистого та стійкого енергетичного майбутнього, одночасно стимулюючи економічне зростання та інновації.

Україна має Угоду про асоціацію з ЄС і є учасницею Договору про Енергетичне співтовариство. У 2019 році Європейська комісія представила програму перетворення Європейського Союзу на вуглецево-нейтральний континент – Європейський зелений курс. Цей проект має на меті скоротити викиди CO₂ на 50-55% до 2030 року. Загальна мета програми «Європейський зелений курс» – повністю декарбонізувати енергетичний сектор, відмовившись від використання викопних палив (вугілля, нафти та природного газу) і замінивши їх відновлюваними джерелами енергії. Україна є енергетичним партнером ЄС. У майбутньому Україна може стати партнером ЄС у виробництві, транспортуванні та зберіганні більш екологічних газів на основі існуючої інфраструктури. Міжнародне співробітництво є важливою частиною водневої стратегії ЄС. ЄС має намір розвивати співпрацю з сусідніми країнами та регіонами у сфері виробництва зеленого водню, щоб сприяти їхньому переходу на чисту енергію та сталому розвитку. Україна має Угоду про асоціацію з ЄС і є учасницею Договору про енергетичне співтовариство. У 2019 році Європейська комісія представила програму перетворення Європейського Союзу на вуглецево-нейтральний континент – Європейський зелений курс. Проект має на меті скоротити викиди CO₂ на 50-55% до 2030 року. Херсонська, Одеська, Миколаївська та Запорізька області України здатні задовольнити половину потреб ЄС в електроенергії. Таким чином, серед переваг розвитку водневих технологій в Україні можна виділити: додаткові інвестиції з країн ЄС; нові можливості для українського бізнесу; створення додаткових робочих місць; поліпшення екологічної складової; активна участь у заходах щодо боротьби зі зміною клімату.

Розвиток кластерів в Україні сприяє розвитку українського бізнесу. Цей розвиток забезпечується інтеграцією в глобальні виробничі та розподільчі мережі зі скороченням переробки сировини з низькою доданою вартістю. Українська економіка має

певні переваги перед країнами ЄС. До таких переваг належать низька вартість робочої сили, кількість трудових ресурсів та логістика. Економічні відносини між Україною та ЄС можна охарактеризувати як такі, що поступово зростають. Давайте детальніше розглянемо ці відносини. Понад 70% українського ІТ-експорту – це аутсорсингові послуги з розробки програмного забезпечення. Українські розробники інтегровані в більш розвинені екосистеми та ланцюги інших країн. Великі компанії, такі як Luxoft, Softserve, Eleks, Global Logic, Infopulse та інші, створюють програмні продукти для провідних світових брендів. Основою для успішної інтеграції промисловості в глобальні ланцюги створення вартості є інноваційні екосистеми. На таких екосистемах можуть базуватися розвинені галузеві та регіональні кластери. Інтеграція українських кластерів у ланцюги створення вартості має фундаментальне значення для розвитку української промисловості. Участь у таких ланцюгах дозволяє учасникам об'єднати зусилля для підвищення конкурентоспроможності. Існують міжнародні ланцюги створення вартості на базі українських компаній. Так, металургійна група компаній SCM використовує повний цикл виробництва металургійної продукції та активи за кордоном. SCM є частиною глобальних ланцюгів створення вартості. Kernel є провідним світовим і найбільшим в Україні виробником та експортером соняшникової олії, а також основним постачальником сільськогосподарської продукції з Чорноморського регіону на міжнародні ринки. Українська компанія Luxoft розробляє технології управління автомобілями, в тому числі безпілотними, для німецьких автовиробників.

У ЄС кілька міст виділяються як провідні приклади успіху стартапів. Барселона позиціонує себе як центр інновацій у галузі зелених технологій, використовуючи свою прихильність до відновлюваних джерел енергії та сталого розвитку для залучення стартапів, орієнтованих на екологічні рішення. Стокгольм, з іншого боку, зарекомендував себе як центр фінансових технологій, де такі компанії, як Klarna, революціонізують цифрові платежі та стимулюють зростання сектору. Ці екосистеми отримують переваги від доступу до фінансування, надійної інфраструктури та культури співпраці, що сприяє підприємницькій діяльності. Наголос ЄС на гармонізованих нормативних актах та цільових інвестиціях ще більше сприяє розвитку цих центрів, дозволяючи стартапам ефективно масштабуватися та впроваджувати інновації. У таблиці 3 наведено приклади успішних стартапів в Україні та ЄС.

Відомі стартапи з обох регіонів підкреслюють трансформаційний потенціал добре підтримуваних екосистем. Українські компанії, такі як Grammarly та GitLab, досягли глобального впливу завдяки інноваційним підходам та масштабованим бізнес-моде-

Таблиця 3. Приклади успішних стартапів в Україні та ЄС

Назва стартапу	Країна	Сфера активності
Grammarly	Україна	Асистент з написання текстів на базі штучного інтелекту, який допомагає користувачам поліпшити граматику, чіткість і тон викладу. Він широко використовується приватними особами та підприємствами для професійного та академічного письма. Платформа інтегрується з різними додатками, включаючи електронну пошту та месенджери.
GitLab	Україна	Платформа DevOps, що забезпечує співпрацю, автоматизацію CI/CD та безпеку для розробки програмного забезпечення. Вона стала компанією-диногородом, надаючи відкриту та хмарну альтернативу GitHub. GitLab популярний серед підприємств для оптимізації постачання програмного забезпечення.
Ajax Systems	Україна	Провідний постачальник інтелектуальних систем безпеки з глобальним охопленням. Компанія розробляє бездротові системи сигналізації та відеоспостереження для будинків і підприємств. Її продукція відома своєю надійністю, елегантним дизайном і простотою установки.
People.ai	Україна	Платформа для управління доходами на основі штучного інтелекту, яка підвищує продуктивність продажів і покращує аналіз даних. Вона допомагає підприємствам оптимізувати взаємодію з клієнтами та прийняття рішень за допомогою аналітики на основі даних. Вартість компанії оцінюється в понад 1 мільярд доларів.
Klarna	Швеція	FinTech-компанія, яка трансформує онлайн-платежі за допомогою рішень «Купуй зараз, плати пізніше». Вона забезпечує безперебійне оформлення покупок для споживачів і продавців по всьому світу. Klarna – одна з найцінніших приватних стартап-компаній Європи.
Revolut	Великобританія	Цифрова банківська платформа, що пропонує мультивалютні рахунки, торгівлю криптовалютою та інструменти фінансового управління. Вона надає користувачам можливість торгувати акціями без комісії та здійснювати міжнародні грошові перекази. Revolut став одним з найвідоміших необанків Європи.
Northvolt	Швеція	Стартап GreenTech, що спеціалізується на виробництві екологічних літій-іонних акумуляторів для електромобілів та систем зберігання енергії. Його мета – створити екологічну ланцюжок постачання акумуляторів з мінімальним вуглецевим слідом. Northvolt постачає свою продукцію таким великим автовиробникам, як Volkswagen і BMW.
BioNTech	Німеччина	Біотехнологічна компанія, відома як піонер у галузі технології мРНК, зокрема у виробництві вакцин проти COVID-19. У партнерстві з Pfizer вона розробила одну з перших широко розповсюджених вакцин проти COVID-19. BioNTech продовжує впроваджувати інновації в імунотерапії та лікуванні раку.

лям. У ЄС такі компанії, як Revolut та Klarna, демонструють здатність регіону розвивати стартапи, які переосмислюють галузі та конкурують на глобальній арені. Ці приклади ілюструють критичну важливість стратегічної підтримки, транскордонної співпраці та інвестицій в інфраструктуру для створення середовища, в якому стартапи можуть процвітати та лідирувати в технологічних інноваціях.

Стартапи на ранній стадії розвитку в Європейському союзі (ЄС), як і раніше, стикаються із серйозними проблемами у забезпеченні достатнього капіталу, незважаючи на загальне зростання венчурних інвестицій. Однак, ці інвестиції розподілені по регіону нерівномірно. Найбільшу частку фінансування залучають Німеччина, Франція та Великобританія: Німеччина отримує 25%, Франція – 20%, а Великобританія – 18%. Ці країни переважно залучають інвестиції у такі сектори, як FinTech, AI, GreenTech, HealthTech та EdTech. З іншого боку, периферійні регіони, які охоплюють низку різноманітних секторів, одержують лише 8% від загального обсягу венчурного капіталу. Ця нерівність підкреслює критичну проблему: відсутність «терплячого капіталу» у менш центральних регіонах, що стримує зростання високопотенційних інноваційних стартапів, які часто потребують довгострокових інвестицій. Отже, такий нерівномірний розподіл фінансування стримує ширший розвиток підприємницької екосистеми ЄС. У таблиці 4 представлені порівняльні статистичні дані щодо інвестицій у стартапи в Україні та ЄС у 2024 році.

Таблиця 4. Порівняльна статистична таблиця інвестицій у стартапи в Україні та ЄС у 2025 р.

Показник	Україна	Європейський Союз
Глобальний рейтинг екосистеми та кількість активних стартапів	≈ 42 місце, близько 640–650 стартапів.	створено понад 600+ єдиногородів).
Орієнтовна вартість екосистеми	≈ €30 млрд (оцінка екосистеми стартапів України).	Для Центрально-Східної Європи – ≈ €243 млрд, для всієї ЄС – сотні мільярдів євро.
Кількість активних фондів	~28 венчурних фондів + ~12 фондів прямих інвестицій (UVCA/WolfTheiss).	В Європі – тисячі фондів; у 2025 р. спостерігається уповільнення збору капіталу.
Венчурні раунди / залучення капіталу	Деякі угоди розміром від €5 до €50+ млн (топ-10 угод України за H1 2025).	Q1 2025: \$12,6–16,3 млрд; Q2 2025: \$14,6 млрд (за даними KPMG).
M&A / екзити	34 угоди злиття та поглинання, розкритий обсяг ≈ \$716 млн.	В Європі активність нижча, ніж у роки минулого; обсяг угод варіюється за секторами.
Середній розмір угоди	Більшість угод – на ранніх стадіях (Seed, Series A); поодинокі великі раунди.	Середній розмір угоди зростає: ≈ \$6,1 млн.
Найдинамічніші сектори	Оборонні технології / дрони, енергетика, SaaS, кібербезпека, deep tech.	ШІ / deep tech, фінтех, healthtech, кліматтех, оборонні технології.
Структурні особливості / ризики	Війна, інфраструктурні виклики, але висока стійкість екосистеми; посилення підтримки з боку ЄС.	Геополітичні та макроекономічні ризики; капітал концентрується у великих хабах (Німеччина, Франція, Іспанія).

Екосистема стартапів в Європейському Союзі демонструвала стабільне зростання з 2020 по 2024 рік. У 2020 році налічувалося близько 60 000 стартапів, з яких 50 досягли статусу «єдинорогів» (стартапи, оцінені в понад 1 мільярд доларів). Ключовими секторами були FinTech, MedTech та E-commerce, обсяг інвестицій в які досяг приблизно 8,9 мільярда доларів. До 2021 року кількість стартапів зросла до 65 000, а кількість єдинорогів – до 75. Провідними секторами стали FinTech, MedTech і Travel Tech, а загальний обсяг інвестицій склав 14,5 млрд доларів.

У 2022 році екосистема стартапів ЄС ще більше розширилася: налічувалося приблизно 70 000 стартапів і 90 єдинорогів. До провідних секторів увійшли FinTech, GreenTech та EdTech, а інвестиції досягли 18 млрд доларів. У 2023 році кількість стартапів зросла до 75 000, а кількість «єдинорогів» – до 110. Провідними секторами стали AI, кібербезпека та GreenTech, а інвестиції склали 20 млрд доларів.

Згідно з прогнозами, до 2024 року кількість стартапів досягне 80 000, а кількість «єдинорогів» – 130. Найбільш перспективними секторами залишаються штучний інтелект, фінансові технології та зелені технології, а загальний обсяг інвестицій, як очікується, складе 22 млрд доларів.

У 2021 році Велика Британія стала лідером європейської екосистеми стартапів, маючи 13 нових «єдинорогів». У першому півріччі країна залучила значні інвестиції на загальну суму 14,5 млрд доларів. За загальним розподілом «єдинорогів» Велика Британія мала 100 «єдинорогів», за нею йшли Німеччина з 42, Франція з 22 та Нідерланди з 18. Британські «єдинороги» були зосереджені переважно у секторі FinTech, який становив 34% від загальної кількості, за ним йшли MedTech з 14% та Travel Tech з 8%. Ці цифри підкреслюють високі показники Великобританії у стартап-середовищі, особливо в інноваційних галузях, таких як FinTech та MedTech, а також демонструють зростаючу важливість технологій у сфері подорожей.

У 2021 році у Великобританії спостерігалось значне зростання екосистеми стартапів: з'явилося 13 нових «єдинорогів», що майже вдвічі перевищує кількість нових компаній з капіталізацією в мільярд доларів у 2020 році. Британські стартапи залучили загалом 14,5 млрд доларів інвестицій у першій половині 2021 року, порівняно з 8,9 млрд доларів у другій половині 2020 року. Велика Британія стала першою європейською країною, яка досягла 100 «єдинорогів», за нею йдуть Німеччина з 42, Франція з 22 та Нідерланди з 18. Більшість британських «єдинорогів» зосереджені у секторі FinTech (34%), за ним йдуть MedTech (14%) та Travel Tech (8%).

В Іспанії екосистема стартапів значно зросла: станом на 2024 рік налічується понад 7000 технологічних компаній, серед яких 3640 стартапів і 1185 масштабних підприємств. Середній вік іспанських стартапів зріс з 2,2 року в 2019 році до 3,19 року

в 2024 році, що свідчить про зрілість сектору. Економічний вплив екосистеми стартапів Іспанії оцінюється в 100 млрд євро, що генерує щорічний економічний ефект у розмірі 11,5 млрд євро та забезпечує 100 000 прямих робочих місць. Незважаючи на це зростання, лише 18% іспанських стартапів повідомляють про позитивний EBITDA, а доходи середніх і великих компаній залишаються стабільними без істотних змін [8]. Що стосується інвестицій, іспанські стартапи склали 20% від загального обсягу інвестицій в європейські стартапи в 2015 році, що свідчить про високий інтерес інвесторів до іспанського ринку. Крім того, в грудні 2022 року іспанський парламент схвалив «Закон про стартапи», спрямований на поліпшення умов для підприємців і залучення більших інвестицій у технологічний сектор.

Екосистема стартапів в Європейському Союзі за останні роки зазнала значного зростання, про що свідчить помітне збільшення венчурних інвестицій, незважаючи на невелике уповільнення в 2022 році після рекордного 2021 року [10]. Ключовими центрами стартапів в Європі залишаються Лондон, Берлін і Париж, але інші екосистеми, такі як Амстердам, Стокгольм і Барселона, також переживають стрімкий розвиток. Найпривабливішими секторами для інвестицій є FinTech, HealthTech, штучний інтелект (AI) та GreenTech.

Зокрема, Іспанія продемонструвала позитивні тенденції в своїй екосистемі стартапів. Обсяги інвестицій та кількість нових стартапів продовжують зростати, а урядова підтримка відіграє вирішальну роль завдяки різним програмам та ініціативам. Барселона, як провідний центр стартапів в Іспанії, зазнала значного зростання. У 2023 році в місті було зареєстровано 2102 стартапи, що на 4% більше, ніж у попередньому році, і майже вдвічі більше, ніж у 2016 році. Про динамічний характер екосистеми Барселони також свідчить той факт, що 48% цих стартапів були засновані протягом останніх 5 років. Екосистема стартапів Каталонії досягла рекордного сукупного обороту в 2,1 млрд євро в 2023 році, що на 14% більше, ніж у попередньому році. За останні п'ять років каталонські стартапи залучили 5,3 млрд євро інвестицій, що на 231% більше, ніж за попередні п'ять років.

Серед відомих стартапів на ранній стадії розвитку з Барселони можна відзначити Cafler (заснований у 2021 році), який надає платформу для регулярного обслуговування автомобілів і залучив 13,6 млн євро фінансування. Deale – це платформа, що з'єднує підприємців з інвесторами, яка залучила 3 млн євро фінансування. Emocional – стартап, що спеціалізується на психічному здоров'ї, залучив 900 тис. євро (Emocional.com). Feeder використовує штучний інтелект для аналізу поведінки клієнтів у секторі відеоконтенту, залучивши 637 тис. євро фінансування (getfeeder.com). MiMARK пропонує доступні діагностичні рішення для гінекологічної

онкології, залучивши 7 млн євро фінансування. Otikine Bio, біотехнологічна компанія, залучила 5,5 млн євро у 2022 році [9]. Серед інших стартапів, що розвиваються, – Pipeg, який використовує штучний інтелект для автоматизації завдань для команд продажів (3 млн євро фінансування), та REVER, SaaS-платформа в B2B-електронній комерції, яка залучила 8,4 млн євро.

Стартап-сцена Барселони також зосереджена на стійкості, штучному інтелекті, великих даних та технології блокчейн. Місто продовжує приваблювати таланти та інвестиції, зміцнюючи свою позицію як головного європейського стартап-хабу.

Європейський ринок венчурного капіталу в останні роки демонструє стабільну тенденцію до зростання обсягів інвестицій, що зумовлено підвищенням інтересом до інноваційних секторів та поширенням стартапів із високими темпами зростання.

Однак після рекордних показників у 2021 році в 2022 році відбулося помірне уповільнення, на яке, ймовірно, вплинули макроекономічні фактори, зокрема підвищення процентних ставок та геополітична невизначеність [10, 11].

Основні екосистеми стартапів, такі як Лондон, Берлін і Париж, продовжують домінувати в європейському інноваційному ландшафті, користуючись перевагами налагоджених мереж, потужних кадрових ресурсів та сприятливих регуляторних умов.

Однак другорядні центри, такі як Амстердам, Стокгольм і Барселона, набувають все більшого значення, що відображає географічну диверсифікацію інноваційної діяльності на континенті.

FinTech залишається провідною сферою інвестицій, що підтримується зрілою галуззю фінансових послуг Європи та зростаючим споживчим попитом на цифрові та децентралізовані фінансові рішення.

Штучний інтелект (AI) продовжує бути критично важливою сферою уваги, з додатками, що охоплюють багато галузей, підвищують ефективність та створюють значні ціннісні пропозиції як для бізнесу, так і для споживачів.

Зелені технології отримують прискорене фінансування через посилення регуляторного тиску та суспільних вимог.

Зростання нових екосистем стартапів підкреслює взаємодію між підтримкою місцевої політики, міжнародним співробітництвом та доступністю кваліфікованої робочої сили як критичними факторами розвитку.

Ці тенденції підкреслюють нюансоване зображення, в якому традиційні центри зберігають своє лідерство, а нові центри та технологічні вертикалі сприяють загальній динаміці.

Висновки. Для вирішення проблем та повного використання потенціалу екосистем стартапів в Україні та Європейському Союзі (ЄС) необхідний

ряд стратегічних рекомендацій. Гармонізація політики має вирішальне значення для подолання фрагментації регулювання. Спрощення та стандартизація транскордонних правил в межах ЄС дозволить стартапам ефективніше виходити на ринки та розширювати свою діяльність. Для України приведення нормативно-правової бази у відповідність до стандартів ЄС сприятиме поглибленню економічної та технологічної інтеграції, забезпечуючи більший доступ до регіональних ринків та можливості для співпраці.

Екосистеми стартапів в Україні та ЄС є відмінними, але впливовими, демонструючи роль сприятливого середовища у сприянні інноваціям та зростанню. Україна має значний підприємницький потенціал в енергетичному секторі, зокрема в транспортуванні природного газу та водневих сумішей трубопроводами. Як асоційований член ЄС з 2014 року, Україна може використовувати можливості міжнародного співробітництва, особливо у виробництві зеленого водню та чистої енергії. Стратегія ЄС щодо водню сприяє партнерству з сусідніми країнами, створюючи простір для стартапів для розробки інноваційних рішень та інфраструктури. Такий акцент на водні відкриває унікальні можливості для інвестицій у проекти з чистої енергії, що відповідає цілям ЄС щодо сталого розвитку та енергетичної трансформації.

Екосистема стартапів України характеризується високою концентрацією технологічних стартапів та інноваційних центрів, підкріплених кваліфікованою робочою силою, конкурентоспроможними витратами та підприємницькою культурою. Її потенціал до створення всесвітньо визнаних компаній підкреслюється такими значними успіхами, як Grammarly та GitLab. Екосистема стартапів ЄС має переваги у вигляді доступу до фінансування, надійної інфраструктури та культури співпраці, що сприяє підприємницькій діяльності. Гармонізовані нормативні акти та цільові інвестиції додатково підтримують розвиток цих хабів, дозволяючи стартапам ефективно масштабуватися та впроваджувати інновації. Відомі стартапи з обох регіонів, такі як Grammarly та GitLab з України та Revolut і Klarna з ЄС, підкреслюють трансформаційний потенціал добре підтримуваних екосистем.

Екосистема стартапів ЄС демонструвала стабільне зростання з 2020 по 2024 рік, причому ключовими секторами були FinTech, MedTech та електронна комерція. Обсяги інвестицій збільшилися, а кількість «єдинорогів» (стартапів, оцінених у понад 1 мільярд доларів) зростає. Найбільш перспективними секторами для майбутнього зростання залишаються AI, FinTech та GreenTech. Розвиток талантів є ще одним пріоритетом для підтримки інновацій та конкурентоспроможності. Інвестиції в освітні ініціативи, такі як навчальні табори з програмування, програми підприємництва та навчальні програми,

орієнтовані на STEM, необхідні для формування міцного кадрового резерву. Щоб вирішити проблему відтоку мізків, уряди повинні запровадити стимули для кваліфікованих фахівців, щоб вони залишалися в своїх країнах або поверталися до них, такі як конкурентоспроможні зарплати, податкові пільги та можливості професійного розвитку.

Розширення механізмів фінансування має вирішальне значення для сприяння інноваціям на ранніх етапах та підтримки стартапів у регіонах з недостатнім рівнем обслуговування. Державно-приватні партнерства можуть відігравати ключову роль у збільшенні доступності фінансових ресурсів, особливо в регіонах, де відсутній венчурний капітал. Сприяння розвитку мереж ангельських інвесторів та венчурних капіталістів, поряд з ініціативами фінансування, що підтримуються урядом, забезпечить ширший розподіл ресурсів та надасть можливість більшій кількості стартапів досягти успіху. Розвиток інфраструктури є не менш важливим для створення динамічної підприємницької екосистеми. Збільшення кількості інкубаторів, акселераторів та коворкінг-просторів у регіонах з недостатнім рівнем розвитку забезпечить стартапам доступ до необхідних ресурсів, таких як наставництво, канали фінансування та можливості для співпраці. Посилення мереж підтримки також покращить зв'язки всередині екосистем та між ними, сприяючи обміну знаннями та інноваціями.

Транскордонна співпраця має величезний потенціал для взаємного зростання. Створення програм для заохочення партнерства між українськими та європейськими стартапами може сприяти використанню взаємодоповнюючих переваг кожного регіону. Технічний досвід України та економічно ефективні рішення в поєднанні зі структурованими ринками та регуляторними рамками ЄС створюють можливості для спільних підприємств та інноваційних кластерів. Така співпраця сприятиме економічному зростанню, підвищить стійкість та позиціонуватиме обидва регіони як лідерів у глобальній екосистемі стартапів.

Хоча Україна стикається зі значними перешкодами, тривала геополітична криза також стимулювала інтерес до енергетичних інновацій та цифрової трансформації. Тим часом екосистема стартапів ЄС продовжує забезпечувати сприятливе середовище для зростання, хоча виклики, пов'язані зі складністю регуляторного середовища та доступом до капіталу, залишаються. Посилення стратегічної співпраці в галузі технологій та зеленої енергетики допоможе обоє екосистемам подолати виклики, сприятиме інноваціям та підвищить економічну стійкість. Спільні ініціативи, узгодження регуляторних норм та інвестиції в сталі сектори прокладуть шлях до довгострокового зростання, забезпечуючи конкурентоспроможність та привабливість обох регіонів для підприємців та інвесторів.

ЛІТЕРАТУРА

- Lukianenko I. G., Sova Y. S. Assessing Competitive Advantages and Challenges of the Ukrainian Tech Ecosystem during Wartime. *Проблеми економіки*. 2024. № 2 (60). С. 264–271. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-2-264-271>
- Тропіна В., Свтушенко Н. Інноваційний розвиток України в контексті євроінтеграційних процесів. *Університетський економічний вісник*. 2023. № 18(4). С. 41–49. <https://doi.org/10.31470/2306-546X-2023-4-41-49>
- Кузьор А., Підоричева І., Ляшенко В., Шевцова Г., Швець Н. Оцінювання національних інноваційних екосистем країн ЄС та України в інтересах їх сталого розвитку. *Sustainability*. 2022. Т. 14, Вип. 14. С. 84–87. <https://doi.org/10.3390/su14148487>
- Мазур А. Міжнародний досвід регулювання стартапів. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2023. № 130(5). С. 83–96. [https://doi.org/10.31617/3.2023\(130\)06](https://doi.org/10.31617/3.2023(130)06)
- Мазур А. Регіональні стартап-екосистеми України. *Scientia Ructuosa*. 2023. № 151(5). С. 139–156. [https://doi.org/10.31617/1.2023\(151\)09](https://doi.org/10.31617/1.2023(151)09)
- Диха М., Диха В., Гонта С. Розвиток індустрії стартапів в Україні: стан, виклики та перспективи. *City Development*. 2024. № 2(02). С. 45–54. <https://doi.org/10.32782/city-development.2024.2-6>
- Sevastyanov R. V., Tkachenko A. M., Chernyshova O. M., Krainik O. M. Economic significance of energy conservation as a component of the strategic development of Ukrainian enterprises. *International Journal of Advanced Science and Technology*. 2020. Vol. 29, Iss. 6s. P. 1050–1056. URL: <http://sersc.org/journals/index.php/IJAST/article/view/9173>
- Cinco Días. Галактика стартапів: сектор на 100 000 мільйонів, що шукає своє місце в іспанській економіці : вебсайт. *El País*. 2024. 16 серп. URL: <https://cincodias.elpais.com/companias/2024-08-16/la-galaxia-startup-un-sector-de-100000-millones-que-busca-su-hueso-en-la-economia-espanola>
- Origine.bio : вебсайт. URL: <https://origine.bio/fr/> (дата звернення: 12.01.2025).
- European Union. Cultural attitudes towards entrepreneurship: The impact of societal norms on startup ecosystem. *SSRN*. 2024. URL: <https://ssrn.com/abstract=4859177>
- Зіакіс К., Влахопулу М., Петрідіс К. Екосистема стартапів (StUpEco): концептуальна модель та емпіричне дослідження. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*. 2022. Т. 8, Вип. 1. С. 35. <https://doi.org/10.3390/joitmc8010035>
Надійшла до редакції 28.08.2025 р.
Прийнята до друку 16.09.2025 р.

REFERENCES

- Lukianenko, I. G., & Sova, Y. S. (2024). Assessing Competitive Advantages and Challenges of the Ukrainian Tech Ecosystem during Wartime. *Problemy ekonomiky*, 2(60), 264–271. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-2-264-271>
- Tropina, V., & Yevtushenko, N. (2023). Innovative development of Ukraine in the context of European integration processes. *Universytetskyi ekonomichnyi visnyk*, 18, 41–49. <https://doi.org/10.31470/2306-546X-2023-4-41-49> [in Ukrainian].

3. Kuzior, A., Pidorycheva, I., Liashenko, V., Shevtsova, H., & Shvets, N. (2022). Evaluation of national innovative ecosystems of EU countries and Ukraine in the interests of their sustainable development. *Sustainability*, 14(14), 84–87. <https://doi.org/10.3390/su14148487>
4. Mazur, A. (2023). International experience in startup regulation. *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo*, 130, 83–96. [https://doi.org/10.31617/3.2023\(130\)06](https://doi.org/10.31617/3.2023(130)06) [in Ukrainian].
5. Mazur, A. (2023). Regional startup ecosystems of Ukraine. *Scientia Ructuosa*, 151, 139–156. [https://doi.org/10.31617/1.2023\(151\)09](https://doi.org/10.31617/1.2023(151)09) [in Ukrainian].
6. Dykha, M., Dykha, V., & Honta, S. (2024). The development of the startup industry in Ukraine: State, challenges, and prospects. *City Development*, 2, 45–54. <https://doi.org/10.32782/city-development.2024.2-6> [in Ukrainian].
7. Sevastyanov, R. V., Tkachenko, A. M., Chernyshova, O. M., & Krainik, O. M. (2020). Economic significance of energy conservation as a component of the strategic development of Ukrainian enterprises. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 29(6s), 1050–1056. <http://sersc.org/journals/index.php/IJAST/article/view/9173>
8. Cinco Días. (2024, August 16). *The startup galaxy: A 100,000 million sector that is looking for its place in the Spanish economy*. El País. <https://cincodias.elpais.com/companias/2024-08-16/la-galaxia-startup-un-sector-de-100000-millones-que-busca-su-hueco-en-la-economia-espanola> [in Ukrainian].
9. Origine.bio. (n.d.). Retrieved January 12, 2025, from <https://origine.bio/fr/>
10. European Union. (2024). *Cultural attitudes towards entrepreneurship: The impact of societal norms on startup ecosystem*. SSRN. <https://ssrn.com/abstract=4859177>
11. Ziakas, C., Vlachopoulou, M., & Petridis, C. (2022). The startup ecosystem (StUpEco): A conceptual model and an empirical study. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 8(1), 35. <https://doi.org/10.3390/joitmc8010035>

Received: 28.08.2025

Accepted: 16.09.2025

Севастьянов Р. В. Обґрунтування господарських рішень при формуванні розвитку підприємництва у стартап-екосистемах Європейської економіки

У статті розглядаються унікальні виклики та можливості, що формують екосистеми стартапів України та Європейського Союзу (ЄС). Екосистеми стартапів є важливими двигунами інновацій та економічного зростання. Екосистема стартапів України розвивається завдяки інноваціям у сфері ІТ, кібербезпеки та штучного інтелекту. Стартапи ЄС отримують переваги від гармонізованих ринків, міцної нормативно-правової бази та значної інституційної підтримки. Транскордонне співробітництво, узгоджена політика та цільові інвестиції підкреслюють критично важливі стратегії для сприяння сталому зростанню та стійкості.

Ключові слова: екосистема стартапів, інновації, виклики, можливості, зелені технології, штучний інтелект, фінансові технології, співпраця.

Sevastyanov R. V. Justification of economic decisions in shaping the development of entrepreneurship in the start-up ecosystems of the European economy

This article delves into the unique challenges and opportunities shaping the startup ecosystems of Ukraine and the European Union (EU), highlighting their comparative strengths, barriers, and growth strategies. Startup ecosystems are vital engines of innovation and economic growth, driving technological progress and addressing global challenges through sustainable practices and entrepreneurial energy. While the EU boasts a mature, diverse, and well-funded ecosystem with prominent hubs such as Berlin, Paris, and Amsterdam, Ukraine's vibrant yet smaller ecosystem is driven by innovation in IT, cybersecurity, and AI.

Their dominance is reinforced by extensive professional networks, highly skilled labor markets, and regulatory environments designed to stimulate entrepreneurship and investment. These ecosystems set the pace for technological development and serve as gateways to international markets. Their growing relevance signals a gradual decentralization of Europe's innovation activity, as entrepreneurial energy spreads beyond traditional capitals. This diversification reflects the continent's effort to balance innovation capacity across regions and create more inclusive growth opportunities. Among the sectors driving this transformation, FinTech occupies a particularly strong position. It thrives on the foundation of Europe's advanced financial services industry, which provides both expertise and infrastructure for new ventures. Equally important is the rising appetite of consumers for digital-first and decentralized financial products, which fuels continuous experimentation and investment. Together, these dynamics showcase a European startup ecosystem that is both maturing and expanding in new directions. Emerging sectors such as GreenTech, AI, and FinTech hold promise for both regions. The EU's startup ecosystem has experienced steady growth from 2020 to 2024, with key sectors including FinTech, MedTech, and E-commerce. Investment volumes have increased, and the number of unicorns (startups valued at over \$1 billion) has risen. Ukraine's agility and tech expertise can complement the EU's structured and well-resourced ecosystem, offering potential for mutual growth. By analyzing these ecosystems, the article underscores the importance of collaboration between Ukraine and the EU to unlock the full potential of their respective startup landscapes and contribute to broader innovation and economic progress.

Keywords: Startup Ecosystem, Innovation, Challenges, Opportunities, Greentech, AI, Fintech, Collaboration.